

Elke nu 52 is schrijver, illustrator en kunstenaar, getrouwd en moeder van drie kinderen

HET VERWERKEN BEGON DIRECT NA DE DIAGNOSE

“Ik was 38 toen ik de diagnose borstkanker kreeg, mijn jongste zoontje was net 1,5 en de andere twee waren 11 en 15 jaar. Op het moment dat ik het hoorde, was ik niet verbaasd of intens verdrietig. Het was gewoon zo. Ik liep het ziekenhuis uit en het enige dat ik voelde was een sterke drang om een eigen set tarotkaarten te maken. Daar had ik opeens enorm veel haast mee. Pas toen ben ik geschrokken.”

IK HAD NOG NOOIT TAROTKAARTEN GEZIEN

“Voor sommige vrouwen begint het verwerken als alles achter de rug is, voor mij begon het vrijwel direct. Ik ging een persoonlijke relatie aan met de ziekte en ben gaan onderzoeken wat borstkanker voor mij betekende. Die sterke drang om tarotkaarten te maken, verbaasde me. Geen idee hoe ik hier op kwam, ik had niets met tarot. Sterker nog, ik had de kaarten nog nooit gezien. Ik kende ze alleen van speelfilms waarin bont geklede zigeunerinnen met lange, donkere haren de kaarten gebruikten om waar te zeggen. Ik wist toen ook nog niet dat zo'n set uit 78 kaarten bestaat. Wat een klus. Nee, ik had geen specifiek doel, maar achteraf was het zinvol. Tarot is levens beschouwend en de kaarten geven inzicht in kleine en grote vragenstukken. Ze gaven mij de ruimte om erover na te denken hoe ik erin stond.

JE KUNT KIEZEN HOE JE NAAR JEZELF KIJKT

Mijn ziekte was een grote inspiratiebron. Ik heb het geluk dat mijn werk ook mijn uitingvorm is en dat ik gewend ben om mijn emotie en verdriet te gebruiken in mijn werk. In die periode heb ik bijvoorbeeld als zelfportret een levensgrote spiegel gemaakt omringt met symbolen. De adelaar staat voor kracht en de figuren langs de rand verbeelden mijn kinderen. In de lijst zijn melktandjes en plukjes haar verwerkt en middenin ben ik of jij. Als je in de spiegel kijkt, ben je altijd zoals je bent. Je kunt er voor kiezen hoe je naar jezelf kijkt; positief of negatief, boos of lachend, lelijk of mooi, verdrietig of blij. Ik heb de keuze om mezelf zo leuk mogelijk te vinden. Hoe mijn lichaam er na alle operaties uitziet, daar kan ik niets aan veranderen. Maar hoe ik me kleed, opmaak en presenteer wel. Daar haalde ik mijn kracht en zekerheid uit. Ik zorgde ervoor dat ik er zo uitzag, dat ik het prettig vond om naar mezelf te kijken.”

MAG IK OOK GEWOON KANKER HEBBEN?

“Ik vind het trouwens onzin dat je na een ziekte een beter mens moet worden. Dat je anders in het leven moet staan en dat je grote, belangrijke dingen moet doen. Mag ik alsjeblieft gewoon kanker hebben zonder een geweldige, nieuwe carrière?

Het is zoals het is, daar hoeft van mij niet zoveel aan te veranderen. Ik heb weinig verwachtingen en het grote geld interesseert me niet. Dat is gewoon hetzelfde gebleven. Wel moest ik anders met mijn energie omgaan. Ik was snel vermoeid en moest mijn dagen anders gaan indelen. Leuke dingen plande ik overdag. Ik nodigde bijvoorbeeld mijn vriendinnen uit voor een verjaardagsbrunch in plaats van een knalfeest tot diep in de nacht. En op andere

feestjes kwam ik vroeg en ging ik als eerste weg. Nog niet zolang geleden hebben ze ontdekt dat mijn schildklier niet of nauwelijks functioneert. Waarschijnlijk is hij bij de bestralingen beschadigd. Niet zo gek dus dat mijn energie vaak ver te zoeken was. Nu ik daar medicatie voor krijg, is mijn energiepijl enorm gestegen.

IK GELOOF IN HET CREEEREN VAN EIGEN KANSEN

Ik hoop niet dat ik de indruk heb gewekt dat we overal een keuze in hebben. Dat is natuurlijk niet zo. Pijn of heftige hormoonwisselingen zijn levensbepalend, dat heb je nooit in eigen hand. Ook irriteer ik me aan de gedachte dat je zelf schuldig zou zijn aan je ziekte. Hoe komen ze erop. Ik geloof wel dat je voor jezelf kansen kunt creëren die je helpen om je beter te voelen. En als het even niet lukt, dat je blijft zoeken waar het wel zit.”